

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

123. Christ. Sin. virtus, & fama, & mirac.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

pretea vel quicquam negotij factum, vel tumultuatum, quod sanctimoniam nomine obseruarentur ab omnibus, & cautè ubique, modestèque rem Christi gererent. Concionum messis quadreginti fuerit ethnici, à simulachris ad Deum translati, quos inter, viri literariis conspicui gradibus; potentes Eunuchi; è stirpe regia nonnulli, & mirum quam liberaliter nascentem illic Ecclesiam, visis, sanationibus aliisque prodigiis, quæ longum sit scribere, Deus promoueret. Nec dissimiliter in Prouincia Scianli quam procurabat Vagnonius, sanctimoniam Christianam ac veritatis existimatio eò pertigerat, vt nihil in eam inuidia tentare confideret; tractatus de diuinis, & animi rebus, quos à Vagnonio lucubratos anno proximo narraui, hoc item auidius etiam ab ethnicis lecti sunt. Præfectus Chiancei, vir mentis solidæ, ac scientia celebris, ex iis vnum suo ære excusum, regno vulgavit vniuerso. Mandarini vrbs quatrinduo distat, miserunt ex suis qui libros illos à Vagnonio flagitarent; aut veniret ipse, ac de negotio salutis ne grauaretur per se illos erudire. Quod vtrumque ab eo, etiam alij rogarunt. Quanta verò populus etiam ethnicus veneratione afficeretur erga Christiana, exemplo sit pagus Chianceo proximus. Illic erat ædes Paulo Apostolo dicata, festum eius diem Christiani, luminum copia, paratu, artificiosis missilium ignium iaculis (in quo Sinæ excellunt) sed larga porissimum in pauperes stipe, agitabant. Ad hæc sanum suum, suosque demones pertæsi ethnici, iunguntur Christianis, odores, funalia cerea, suffitus, in templum conferunt ad augendos veri Dei, & eius Apostoli honores, Bonziis nequicquam frementibus. Verum Chiancei eiusdem Prouinciæ nobili ciuitate, S. Ignatij gloriam continuatis prodigiis splendide Deus illustrauit. Cælum tunc erat grauidis infestum, & ferè omnibus partus erant letales; quibuscumque vero admouebatur Sancti chirographum, aut imago, Christiana forent vel ethnica securo, & prospero leuabantur partu, eratque tam euidentis omnibus certumque prodigium, vt fetus suos sacris vndis tingendos matres quanquam idolis addictæ ad Vagnonium mitterent, dicerentque se illos Christianorum Deo acceptos debere, & vltro postularent Ignatij masculis, Ignatiæ feminis nomen indi. Ad sublimem illum ethnicorum de Christianis sensum, maxime proderat Vagnonij diligens in iis fingendis, & sollicita cura. Mirum foret profecto, vel in cultissima Europæ Christianitate, quod in Neophyta illic erat commune; viri locupletes sua perinde dispensabant, vt si forent pauperum non sua, ipsique dumtaxat eorum essent custodes positi, vt in egentes ea partirentur; nec erant ab iis ob necessaria rogandi, sed inuestigandis & iuuandis pari studio instabant, vt si pauperum quisque esset iis natura filius. Horum ex numero fuit Tuon Petrus (de quo pridem cum eximia laude) Chiancei hoc anno Literatorum examine feliciter obito, ab eorum Præside Mandarino remissus est domum præcinente tubarum & tibicinum choro, comitatu extraordinario subsequente, quod profiteretur

QQQ 3

123.
Christ. Sic.
virtus, & fa-
ma, & mirac.

Mandarinus, hominis sanctitati hunc honorem auctoritate publica deberi. Thomas quoque, iure Pater pauperum dictus, erat Ciuius suis tam venerabilis vt Regi publicè supplicarent, ex secundo Literatorum gradu eum proucheret ad Mandarinum dignitatem, eas enim quibus ipse pollebat in omni genere virtutes, cunctis ingenij, & scientiæ opibus præstare. Degebat, his item maximè geminus, in oppido Chianhienfi Leo, & sodalitiis tribus Literatorum piorum præerat. Horum institutum iuuare animos ad salutem; opitulari egentibus, docere quos poterant fidei rudimenta, & certis anni temporibus, sistere illos Vagnonio, vel eius sociis baptizandos. Fuit autem hoc anno lustratorum summa quingenti sexaginta. Quod Leoni euenit seruandis animis intento mirabilis est quam vt possit sileri, eius seruo natus est filius, & sexto post die mortuus, obuolutum panno efferebat parens extra urbem humandum; urbem egresso occurrit mulier, & curiosius inquirans, cur, inquit, tam mæstus? & quid illic sub brachio geris? filiolum, ait, mihi prope simul mortuum, & natum. Illa fac, infert, videam, seruus hoc solum vt satisfaceret petenti, euoluit infantem, & viuere comperit, cursuque lætus & gestiens, primo statim ingressu, Hero narrat quæ sibi contigerant, is cælo haud dubiè instinctus; aquam sis age hac mihi, & propera, qua illata ritè infantem abluir, infans clausis mox oculis spiritum efflauit.

Vt Vagnonij alumnos Neophytos mirè illustrauit, illa in egenos misericors largitas, sic in Prouincia Nanchinensi alumnos Sambiasij vitæ asperitas, & inexpletum domandi corporis studium utrosque ex genio sui Præceptoris; omnium tamen virtutum expressa non umbratili specie sic florebant, vt etiam ethnici ea plurimum caperentur. Quadringentos hoc anno lustrauit Sambiasius, cui duo tunc equidem adiuncti socij, sed augendo magis quam leuando labõri, vt qui essent ab eo linquam edocendi longè illa in aula quam reliquo regno expositiorem. Nanchinum regebat Præfectus vir præstantissimus, in Sambiasium sic affectus vt videretur esse potius illi frater, quam familiaris, & intimus, nec ei quicquam negaret vnquam, quod in Christianæ fidei gratiam poposcisset. Et vero ex eo nihil vnquam aliud poposcit Sambiasius. Primum igitur impetrauit ædificationem templi fieri; tùm edictum minax quo omnem ab eo Bonziorum iniuriam defenderet; Vicano denique tribuno serid iniungi, edicti eius executionem. Et fuit miraculo simile ethnicum Mandarinum suo illo Edicto Deiparam Virginem (cui sacra erat ædes) immensis laudibus cumulare. Sed eius æquè sincerum amorem, & constantem nihil prodit, vt Magistratus, & vitæ periculata quod non est veritus in Sambiasij gratiam subire, misso Macaum fideli Mandarinum, qui decem ex nostris in Sinas induceret, librandis machinis personatos, quanquam nisi duobus, beneficio illo uti non licuit; Patribus nimirum Nicolao Viua, & Michaëli Valta; quibus Sambiasius commendata Nanchini Christianitate,

annuum,

annuum suum instaurat excursus ad novos populos Christo Regi quærendos. Hoangam ergo, sextiduo distitam, hæc illum perduxit occasio. illuc iuuenes duos Literatos, in prociñtu cum essent ad reditum, subiit animus videndi Sambiasij, referendique in patriam, factam famæ par esset qua passim clarebat. Primus illis cum eo de orbe nostro, & Nostratibus sermo, omnia illis mira, vt nobis vicissim externa omnia. Inde Patrem rogare quid tantum causæ esse potuisset, vt per tot maria, & terras; deserta patria, & quæcumque sunt in vita summè chara, non dubitasset illuc aduena fieri, atque hic breui de arcanis, & præceptis diuinis edita ratione, ita sunt iuuenes repente mutati, vt vellent extemplo baptizari, & contestarentur se esse Christianos. At Sambiasio visum oportere lentius festinari; iuuenes esse, semidoctos, adhuc prope informes, eorum tamen populares, ex moribus illorum æstimaturos legem Christianam. Promittit ergo se quamprimum illos aditurum, legerent interim, quos dabat iis libros, quibus in proposito nobili firmarentur. At ij Hoangam reuerti, dies pro mensibus, & annis durare, iterare cum literis nuncios, & protinus ardentem exigere. Fauitque huic ardori Deus, sextidui iter, diebus quatuor Sambiasius confecit. Appulso alter ex iuuenibus Literatis humanissimè hospitium præbuit, cuius mater clam Patrem ex abdito spectans scire tantum auebat, cuiusmodi formæ essent homines nostri orbis; sed inspecto illo attonita, & palam prodiit, & coram consistens examinabat oculis præsentem silens; nisi quod in discessu audita est apud se dicere [ne pilus quidem abest, ilque omninò ille ipse est.] Hanc anum pro sancta suspiciebant cultores Deorum, tota erat in eorum cultu, eleemosynis, discruciendo ieiuniis corpore, & vigesimum iam annum solo legumine, & olusculis vescabatur. At cernens filiū Nanchino redcem conerematis omnibus simulachris prolixè ad crucem orate, non dubitauit cerebro minutum, nec potuit capere ligna duo rudi manu ab eo decussata dininiora esse Diis metallicis odoratis, atque vnguentatis, fiebatque fermè de illo à ciuibus idem iudicium. Sed hic matri recurrit somnium quo illac oberrans Sambiasius illi fuerat obiectus; hominem sibi visa erat adstare, oris peregrini, promissa barba, Literati cultu modesto & graui, qui se ab Deorum adoratione serio prohibebat, alioqui æternum perituram; imitaretur filium, & amplecteretur legem quam erat professus, cuius illi obseruatione felicitatem spondebat sempiternam. Hæc ab anu tunc pro somniis habita vix anum monerant, quoad inspecto demum Sambiasio hunc esse comperit quem dormiens viderat; ex eo audiuit, quæ sibi tùm dixerat, eruditæque ab eo in diuinis expiata est sacro baptisate cum filio, & eius quem diximus socio inuene Literato. Accessit Imperatoris gener, auctoritatis summæ, ac prudentiæ dynasta, cuius ad Christum ab amentis simulachrorum obsequio, fortis, & improuisa traductio, urbem exiit vniuersam ad inuestigandum cuiusmodi lex esset tam potens, vt

I: 4.
Conuersio
anus ignor.
at simplic.

tam